

Motion till riksdagen 2023/24:1588

av **Azadeh Rojhan (S)**

Avskaffande av snabbhetspremien i föräldraförsäkringen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa snabbhetspremien i föräldraförsäkringen i enlighet med förslaget från Utredningen om en modern föräldraförsäkring (SOU 2017:101) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 18 december 2017 mottog regeringen slutbetänkandet från Utredningen om en modern föräldraförsäkring – en viktig utredning som hade till syfte att identifiera problem och föreslå åtgärder för att föräldraförsäkringen i högre grad än idag ska bidra till jämställdhet på arbetsmarknaden och ett jämställt föräldraskap och även fortsatt bidra till goda uppväxtvillkor för barn. I slutbetänkandet lyfts ett flertal faktorer fram som behöver ses över och det presenteras nya reformer som bättre anpassar föräldraförsäkringen till dagens samhälle. En faktor som lyfts fram och som bör ses som särskilt viktig är den så kallade snabbhetspremien i föräldraförsäkringen.

Snabbhetspremien, som infördes år 1986, gör det möjligt för kvinnor som skaffar ett andra barn inom 30 månader eller blir gravida igen inom 1 år och 9 månader att behålla samma nivåersättning som med första barnet. Ersättningen blir därmed inte påverkad för den som väljer att gå ner i arbetstimmar mellan barnen.

Denna reform kom att få stora betydelse för takten i vilken familjer skaffar barn och för kvinnors närvaro på arbetsmarknaden. Studier visar att efter 1986 ökade antalet familjer som väljer att skaffa barn tätare markant och menar på att det inom vissa samhällsgrupper blivit en norm.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) visar i en rapport från 2014 att kvinnor som får barn tätt riskerar att få en minskad inkomst på sikt då det täta barnskaffandet minskar kvinnors arbetskraftsdeltagande och arbetslivserfarenhet. Vidare har institutet också visat att det går sämre i skolan för barn som fått

syskon tätt inpå. Rapporten från 2009 visar att snabbhetspremien har gjort att andelen barn som uppnått 3-årigt studieförberedande gymnasium minskat med 10 procentenheter. Kritik mot snabbhetspremien har även väckts från läkare och barnmorskor som menar att kvinnans kropp inte får tid för återhämtning och att det har inneburit ökade risker vid graviditeter, och antalet skador som en följd av förlossningar har ökat.

Det finns vissa risker med för täta födelseintervall. Risken för att barnet föds för tidigt eller har en låg födelsevikt och risken för en svår förlossning ökar om kvinnan blir gravid inom 18 månader från det första barnets födelse (Conde-Agudelo m.fl. 2006; Berg och Rotkirch 2014). Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar att födelseintervallet, dvs. från det första barnets födelse till dess att kvinnan blir gravid på nytt, är 24 månader och att intervall kortare än 18 månader bör undvikas (WHO 2005).

Snabbhetspremien i dess nuvarande form har stor betydelse för kvinnors närvaro på arbetsmarknaden och för kvinnors inkomst över tid. Därför bör avskaffandet av snabbhetspremien vara en prioriterad åtgärd när reformer av föräldraförsäkringen presenteras.

Utredningen om en modern föräldraförsäkring slår fast följande: Med nuvarande regler kan föräldrapenningen baseras på ett heltidsarbete som ligger mycket lång tid tillbaka i tiden. En tidigare heltidsarbetande kvinna kan med god planering ha möjlighet till föräldrapenning på en hög nivå under flera år i rad trots att föräldern enbart arbetat deltid mellan graviditeterna. Enligt utredningens mening finns det mot denna bakgrund skäl för att ta bort snabbhetspremien i 12 kap. 29 § SFB. Ett borttagande kan leda till att kvinnor i större utsträckning arbetar heltid mellan graviditeterna vilket skulle kunna minska den ojämlika fördelningen mellan obetalt och betalt arbete och öka den ekonomiska självständigheten för kvinnor, på kort och på lång sikt.

Azadeh Rojhan (S)